

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.III.20.923/2010/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Rab Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Rendőrfőkapitányság I.r. és a dr.Zeke László ügyvéd által képviselt Kórház II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságnál 5.P.22.293/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.806/2009/6. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe a II.r. alperes pernyertessége érdekében a jogtanácsos által képviselt Biztosító beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a II.r. alperes részéről 46. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a II.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 20.000 (Húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s

A felperes édesanyja, **B. Cs.-né** 2008 januárjától többször állt pszichiátriai kezelés alatt, majd amikor 2008. május 9-én a **DEOK** Pszichiátriai Osztályáról kimenőre engedték, oda nem tért vissza. A felperes három nappal később, május 12-én mellkasi szúrt sérüléssel és egyéb külsérelmi nyomokkal szállította az édesanyját a II.r. alperes kórházba, ahol sürgős mellkas-sebészeti műtétet végeztek, majd a beteget az intenzív osztályra helyezték. A sérülései nagy valószínűséggel önkezeléstől származtak. A kórházba szállításának időpontjában volt házastársát az otthonukban szúrt sérülésekkel holtan találták, és felmerült a gyanú, hogy azokat a felperes édesanyja okozhatta, de ellene büntetőeljárás nem indult. A **Rendőrfőkapitányság** ismeretlen tettes ellen indított büntetőeljárást, de a felperes édesanyjával szemben felmerült gyanú miatt az I.r. alperes elrendelte a kórházban a beteg őrzését. Az oda rendelt

rendőr azonban csak az intenzív osztály bejárata előtti külső folyosón tartózkodhatott.

A beteg a műtétet követő második napon - május 14-én - nyugtalanná vált, nem volt együttműködő, a mellkasában elhelyezett dréneket kihúzta, ezért elrendelték a lekötözését. Ezt azonban másnap megszüntették. A beteget május 15-én két rendőrtiszt felkereste, közölték vele, hogy a férje meghalt és őt is ki fogják hallgatni. A pszichiáter orvosi vizsgálata szerint a beteg ekkor kihallgatható állapotban volt, öngyilkossági szándékot nem említett.

A II.r. alperes kórház intenzív osztályán minden beteg ápolásával egy-egy felelős ápoló foglalkozik. A **B. Cs.-né** ápolására kirendelt személy az ágytál ürítése végett a kórtermet elhagyta, a bent tartózkodó négy beteg és három ápoló azonban nem észlelte, hogy **B. Cs.-né** a rajta levő oxigénmaszkot levette, a testéből a katétert kihúzta, az ablakot kinyitotta, az alatta levő székre felállt, és a kórterem ablakrácsán át a második emeletről kiugrott. A sérülése olyan súlyos volt, hogy a halálát okozta.

A felperes a keresetében az édesanyja halálával kapcsolatos kárai megtérítésére kérte az alperesek egyetemleges kötelezését. Nem vagyoni kártérítésként 4.000.000 forintot, míg vagyoni kártérítésként a temetéssel felmerült költségek összegét, 259.006 forintot követelt. Azt állította, hogy az alperesek alkalmazottjai ismerték az édesanyja pszichés állapotát, amely fokozott őrzést és felügyeletet igényelt volna. Ezt elmulasztották, ezért a kártérítési felelősségük fennáll.

Az alperesek és a beavatkozó a kereset elutasítását kérték.

Az I.r. alperes azzal védekezett, hogy a felperes édesanyja ellen büntetőeljárás nem indult, az őrizetbe vételére nem került sor, ezért az oda rendelt rendőrnek az őrzési feladatát az intenzív osztály működési rendjét tiszteletbe tartva kellett megoldania. A felperes édesanyjának öngyilkosságát nem akadályozhatta meg, vele szemben a kártérítés feltételei nem állanak fenn.

A II.r. alperes ugyancsak a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az alkalmazottjai a beteg ápolása során kellő gondosságot tanúsítva jártak el, és az intenzív osztály jellegéből adódóan elsődleges feladatuk volt a beteg ellátása, nem pedig a fizikai őrizete. Az ott ápolott betegekre jellemző fizikális állapot ismeretében arra nem kellett számítaniuk, hogy a beteg az ablakon való kiugrással öngyilkosságot követ el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az alpereseket 2.259.006 forintnak a felperes részére való megfizetésére. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet.

Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben

megváltoztatta, a keresetet az I.r. alperessel szemben teljes egészében elutasította. Ebben a körben kifejtett indokainak lényege szerint a felperes édesanyját - bár a férje erőszakos halála miatt a gyanú reá terelődött - alakiságokhoz kötött intézkedésekkel nem tette gyanúsítottá, terheltté, vagy fogvatartottá. A kórházba küldött rendőrnek a kórházi osztály szakmai döntését kellett tiszteletben tartania, és ez határozta meg az őrszolgálat helyét. Az őr elsődleges feladata a felperes édesanyjának az egészségügyi ellátása előtt, vagy az osztályon kívül, más osztályra való helyezése esetén a szökésének, illetőleg arra utaló jel esetén az önkárosításának a megakadályozása volt. A kórház intenzív osztályán kezelt beteg esetében az osztályon való öngyilkosság megakadályozására törvényi kötelezettsége már nem volt, így annak elmaradásában mulasztás sem terhelheti. A veszélyhelyzet felismerésére rálátása sem lehetett. Az I.r. alperes jogellenesség hiányában a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 349. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítésre nem kötelezhető.

A II.r. alperes kártérítési felelősségét azonban a bíróság jogerős ítéletével megállapította, és rámutatott arra, hogy a II.r. alperes alkalmazottjait az ápoláshoz, gondozáshoz kapcsolódó felügyelet megszervezése terén, valamint technikai értelemben az I.r. alperessel folytatott kommunikáció terén mulasztás terheli. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. §-ának (3) bekezdésében megfogalmazott gondosság követelményét a II.r. alperes alkalmazottjai megsértették, mert nem biztosították a beteg felügyeletének folyamatosságát, és ez tette lehetővé azt, hogy a beteg beszámíthatatlan állapotban öngyilkosságot kövessen el. A II.r. alperes a kártérítési felelősség alól nem mentette ki magát, ezért a Ptk. 348. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 339. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a felperes kárának megtérítésére, amely a Ptk. 76. §-a által védett egészséghez fűződő személyiségi jog megsértése miatti nem vagyoni, és a temetési költséggel felmerült vagyoni károkból áll.

A jogerős ítélet ellen a II.r. alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben vagylagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és vele szemben a kereset elutasítását, illetőleg az ügyben eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását. Álláspontja szerint a bíróság jogerős ítéletében helytelenül értelmezte a kártérítési felelősség megállapításánál irányadó jogszabályokat, és tévedett, amikor a szakmai szabályok megsértését megállapította. A felperes édesanyja nem volt beszámíthatatlan állapotban, így a pszichiátriai betegekre vonatkozó előírások alkalmazására nem volt ok. Az öngyilkosságot tudatosan, kitervelten, a belátási képességének teljes birtokában hajtottá végre, az ápoló személyzet kijátszásával, így a kár bekövetkezésében közrehatott. Az általa kitervelt cselekmény pár másodperc alatt kivitelezhető, ezért életszerű, hogy az előkészületeit az ápoló személyzet nem észlelte, csak már annak az

eredményét látta. Sérelmezte, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták az ápolóknak a büntetőeljárás nyomozati szakaszában tett tanúvallomásait, és azt, hogy ebből megállapíthatóan a beteg ellátása, kezelése, őrzése terén az általában elvárható gondosságot tanúsította. A bíróságok megsértették a Pp. 3. §-ának (5) bekezdésében és a 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat és a szakértői véleménnyel ellentétes, iratellenes megállapításokat tettek.

Megítélése szerint az I.r. alperes kártérítési felelőssége körében is tévesen értelmezte a másodfokú bíróság a jogszabályokat, mert ha az I.r. alperes kérte volna, úgy az osztályvezető főorvos elfogadta volna az őrnök az intenzív osztály folyosóján való tartózkodását. Egyeztetés azonban nem történt, pedig az őrnök jelenléte a történeteket megakadályozhatta volna.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében és az I.r. alperes felülvizsgálati eljárásban előterjesztett iratában a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték. A felperes bejelentette, hogy a jogerős ítélet alapján a beavatkozó teljesített.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak a II.r. alperes felülvizsgálatával támadott részében, és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A II.r. alperes kártérítési felelősségének elbírálásánál irányadó anyagi jogi, és a bizonyítási teherre vonatkozó eljárási szabályokat a bíróságok helyesen értelmezték és alkalmazták. Ellenkezőjére tévesen hivatkozott a II.r. alperes a felülvizsgálati kérelmében.

A felperes édesanyjának halála - és így a felperes károsodása - a II.r. alperes kórházban, a gyógykezelés során szükségessé vált felügyelet elmulasztásával okozati összefüggésben következett be, ezért a II.r. alperes a kártérítési felelősség alól csak akkor mentesülne, ha bizonyította volna, hogy a károkozása nem volt felróható.

Az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdése az egészségügyi ellátásban résztvevőktől, így az orvosoktól, ápolóktól, nővérektől elvárható gondosság, valamint a szakmai és etikai szabályok, illetőleg irányelvek betartását követeli meg, mert valamennyiüket terheli a munkakörükkel kapcsolatos tevékenység ellátása során a hivatásukból folyó fokozott felelősség szerinti eljárás. A II.r. alperes kártérítési felelősség alóli mentesüléséhez ezért az érintett orvosok és ápoló személyzet magatartását kellett megítélni, mert a beteg halála elválaszthatatlan a kórházi tartózkodásától, kezelésétől.

A rendelkezésre álló bizonyítékokból egyértelműen megállapítható, hogy a felperes édesanyjának szúrt mellkasi sérülése, a keletkezésének vélhető körülményei, a korábbi pszichiátriai betegséggel való kezelése, és a rendőrség által odaküldött őrnök a személyéhez való kapcsolódása az intenzív osztály alkalmazottai előtt ismert volt. Éppen emiatt, valamint a május 14-étől észlelhető cselekedetei kellő értékelése alapján elvárható lett volna a fokozottabb, és főleg a folyamatos felügyeletének a megszervezése, különösen akkor, amikor ismert volt az, hogy május 14-én mindenféle együttműködéstől elzárkózott, a testébe helyezett dréneket kiszaggatta, és emiatt elrendelték a lekötözését. Az ezt követő napon, május 15-én már egyértelmű kijelentéseket tett arról, hogy „tovább már nem bírom”. Mindezekből arra kellett volna következtetni a II.r. alperes alkalmazottainak, hogy a beteg potenciálisan veszélyeztető állapotban van, ezért az állapotát folyamatosan követni kell, és egyidejűleg gondoskodni arról, hogy a fokozottan veszélyeztetett beteg ellátása, felügyelete - akkor is, ha az intenzív osztályon történik - fokozott, és ha szükséges, akkor folyamatos legyen, akár állandó megfigyelés mellett. A II.r. alperes alkalmazottai azonban éppen az adott helyzetben elvárható gondosság és körültekintés követelményét sértették meg. Felróható mulasztásuk eredményezte azt, hogy a betegnek ideje és lehetősége volt arra, hogy a kórteremben a szükséges előkészületek megtétele után az ablakrácson keresztül az épületből kiugorjon.

Nem szolgálhat a II.r. alperes javára, hogy a beteg ápolására rendelt személy az ágytál ürítése végett a kórteremből távozott. Az intenzív osztályon ápolott beteg állapotára figyelemmel a folyamatos ellátást és felügyeletet ebben az időben is meg kellett volna oldani.

A bíróság jogerős ítéletében helyesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat - közöttük a tanúvallomásokat és a szakértői véleményt - és azok okszerű mérlegelésével állapította meg a tényállást. Abban iratellenesség vagy logikai ellentmondás nincs, következésképpen a jogerős ítélet megalapozatlansága nem állapítható meg.

A II.r. alperessel szembeni jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége a II.r. alperes felülvizsgálati kérelmében az I.r. alperes kártérítő felelősségére vonatkozó fejtegetésnek. A bíróság jogerős ítéletével az I.r. alperessel szembeni keresetet elutasította, ezt a felperes felülvizsgálattal nem támadta, ezért a Legfelsőbb Bíróság az I.r. alperes kártérítő felelősségének kérdésével nem foglalkozhatott.

A bíróság jogerős ítéletében jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a II.r. alperes a kártérítési felelősség alól nem mentette ki magát, ezért köteles a felperes kárának a megtérítésére.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése

szerint - tárgyaláson kívül hozott határozatával - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A II.r. alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2010. október 21.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági tisztviselő